

«Експресивно-виражальні можливості граматичних форм»

Викладач – кандидат філологічних наук, доцент Шкарбан Т. М.

Кількість кредитів – 3.

Семестр – 8.

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна призначена для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література) Рівненського державного гуманітарного університету.

Спецкурс зорієнтований на системний виклад матеріалу, присвяченого виражальним можливостям словотвірних, морфологічних, синтаксичних ресурсів сучасної української літературної мови в художньому й публіцистичному текстах.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування в студентів цілісного уявлення про граматичну систему мови та її емотивні потенції. вироблення вміння по-творчому підходити до аналізу тексту, усвідомлено й коректно використовувати поняття «граматична форма», «граматичне значення», «граматична категорія», «експресивно-виражальні можливості».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – на основі базових знань із морфемології, словотвору, морфології, синтаксису сформувати в студентів навички виокремлювати в художньому й публіцистичному текстах випадки використання автором граматичних форм різних мовних рівнів для передачі додаткової експресивно-виражальної семантики, засвоїти механізми стилістичної актуалізації граматичних форм.

Головне завдання курсу – ознайомити студентів із найважливішими досягненнями мовознавців, що стосуються вираження стилістичних потенцій граматики, виробити вміння по-творчому підходити до аналізу тексту, навчити усвідомлено й коректно оперувати відповідними поняттями.

Викладання курсу вимагає формування таких **компетентностей загальних (ЗК)**:

1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
2. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахових (ФК):

1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови.
2. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.
3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.
4. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.
5. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови виховувати національно свідомих громадян України.
6. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

Програмні результати навчання

1. На основі знань із граматики української мови здатний використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії української мови в ЗНЗ; здатний інтерпретувати й зіставляти мовні явища, виконувати різні види лінгвістичного аналізу; вільно володіє нормами української мови, навичками автоматичного грамотного письма, навичками текстотворення в усіх функціонально-стильових різновидах сучасної української літературної мови відповідно до комунікативної мети та за допомогою стилістичних ресурсів національної мови; здатний демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової і міжособистісної комунікації, вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.
2. На основі знань із української граматики володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-

культурній та офіційно-діловій сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

3. В умовах педагогічної діяльності на основі обізнаності із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації здатний здійснювати власні емпіричні дослідження (проекти), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- **знати:** граматичні форми, які здатні за умови відповідного контексту в художньому мовленні забезпечувати додаткові експресивно-емоційні відтінки, основні механізми виражальної актуалізації граматичних форм, наукові праці мовознавців, які зробили найбільший внесок у вивчення стилістичних ресурсів словотвору, морфології, синтаксису;
- **уміти:** ґрунтовно й переконливо висвітлювати теоретичний матеріал, присвячений проблемам виражальних можливостей граматичних форм у художньому й публіцистичному стилях; аргументовано доводити власну позицію, послуговуючись висновками сучасних учених; самостійно працювати з навчальною і довідковою літературою; аналізувати граматичні одиниці у єдності форми й змісту; наводити доречні й коректні приклади з прозових і поетичних творів, ілюструючи відповідні емотивні ресурси граматичних форм.

Очні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щосереди, з 15.45 до 17.05 (2 академічні години).

Он лайн консультації: за попередньою домовленістю щовівторка, з 18.00 до 20.00, щочетверга, з 18.00 до 20.00.

E-mail викладача: tshkarban@gmail.com